

PANDEMİ DÖNEMİNDE MUHASEBE DERSLERİNİN UZAKTAN ÖĞRETİM YÖNTEMİYLE YÜRÜTÜLMESİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ ALGILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GÜNER**

Araştırma Makalesi/ *Research Article*

Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi
2022, 24 (COVID-19 Özel Sayısı), ÖS150-ÖS173

ÖZ

Bu çalışma, Covid-19 pandemi döneminde, acil yapılandırılmış dönem sonrasında muhasebe dersi alan öğrencilerin, uzaktan muhasebe öğretimine yönelik algılarını, tercihlerini ve beklentilerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri üzerinde bir anket uygulaması yapılmıştır. Çalışma sonucunda, 5'li Likert tipi ölçek kullanılarak tespit edilen öğrenci algılarının orta düzeyde fakat olumsuzya yakın olduğu; yüz yüze öğretim yöntemiyle muhasebe dersi almış olan öğrencilerin uzaktan öğretime yönelik algılarının yüz yüze yöntemine hiç katılmamış öğrencilere göre daha olumsuz olduğu; sadece uzaktan öğretim yöntemiyle ders almış öğrencilerin dahi çoğunlukla yüz yüze öğretim yöntemini tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Muhasebe Eğitimi, Uzaktan Öğretim.

JEL Sınıflandırması: M40, M41, I20.

A RESEARCH ON STUDENT PERCEPTIONS ON ACCOUNTING COURSES BY DISTANCE EDUCATION METHOD DURING THE PANDEMIC PERIOD

ABSTRACT

This study aims to determine the perceptions, preferences and expectations of the students who took accounting courses after the emergency structured distance education period during the Covid-19

* Makale Gönderim Tarihi (Date of Submission): 21.12.2021; Makale Kabul Tarihi (Date of Acceptance): 08.02.2022

Bu çalışma, 25-27 Ekim 2021 tarihinde yapılan 18. Uluslararası Muhasebe Konferansında (MODAVICA2021) çevrimiçi genişletilmiş özet bildiri olarak sunulmuş ve bildiri kitabında yayınlanmıştır.

** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, mguner@erzincan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9523-1519>

Atıf (Citation): Güner, M. (2022). Pandemi Döneminde Muhasebe Derslerinin Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Yürütülmesine Yönelik Öğrenci Algıları Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 24 (COVID-19 Özel Sayısı), ÖS150-ÖS173. <https://doi.org/10.31460/mbdd.1039380>

pandemic. For this purpose, I sent questionnaires to the students of Erzincan Binali Yıldırım University, Faculty of Economics and Administrative Sciences. The results of the study showed that the perceptions of students towards distance accounting teaching were moderate but close to negative; the perceptions of the students who have taken accounting lessons with face-to-face teaching method towards distance education were more negative than the students who have never participated in the face-to-face method; it has been determined that even the students who have only taken courses with the distance education method mostly prefer the face-to-face teaching method.

Keywords: Covid-19, Accounting Education, Distance Education.

JEL Classification: M40, M41, I20.

EXTENDED SUMMARY

PURPOSE AND MOTIVATION

The covid-19 pandemic has emerged as an extraordinary situation that negatively affects educational activities. Universities, which normally employ face-to-face education method, have started to use an emergency structured distance education method to continue their education and training activities. The prolongation of the pandemic process has enabled universities to increase their infrastructure and experience in distance education. This study aims to determine the perceptions of students towards the distance education process in particular accounting courses. The main motivation of this study is to explore whether the students' perceptions towards distance education changed following the experience in the urgent structured distance education.

METHODOLOGY

The changes brought about by rapid technological developments in all areas of human life have required the restructuring of education processes. Universities, which were structured according to the face-to-face teaching method, experienced some problems during the implementation of the emergency structured distance education method because their distance education infrastructures were not ready for the process. However, the 2020-2021 academic year, which was completed entirely with distance education method, has been a period in which the said infrastructure problems have been largely overcome. The significant decrease in student complaints about system problems in the university where this study was conducted indicates this.

There are many studies on the use of distance education methods in accounting education. It is seen that the majority of these studies focus on the perceptions, expectations, and perspectives towards the accounting courses conducted during the emergency structured distance education period. The fact that

students complained about systemic problems in some studies (Serçemeli & Kurnaz, 2020; Karyağdı & Yolci, 2021; Ünsal, 2021) conducted during this period suggests that the negative student perceptions that emerged in these studies may be due to the inadequacy of the system infrastructure. In this study, the spring semester of the 2020-2021 academic year, in which the experience of universities in the distance education system increased, was chosen. In this way, unlike other studies, it is aimed to compare the perceptions of students who take accounting courses both face-to-face and with the distance education method and students who only take them with the distance education method.

This study is exploratory research based on obtaining data through a structured questionnaire and analyzing these data. Question averages and standard deviations were used to reveal students' attitudes and perceptions toward distance accounting courses. Frequency analysis and cross tables were used to analyze the questions about the distance education process and the distance education course. In addition, difference analyzes were used to reveal whether there is a difference in student perceptions and preferences according to demographic characteristics.

The scope of the research is the first and second-year students studying in different departments of Erzincan Binali Yıldırım University, Faculty of Economics and Administrative Sciences in the spring semester of the 2020-2021 academic year. The number of students forming the universe was determined as 446. Appropriate feedback was received from 161 students who wanted to participate in the study voluntarily. In this context, it can be said that the sample represents the population with a confidence level of 95% and a margin of error of approximately 6%.

RESULTS AND DISCUSSION

Students prefer distance education accounting courses to be between 46-60 minutes (40.4%). This duration is in line with the minimum course duration of 60 minutes determined by the university in the distance education process. Therefore, the students think that the current course time in practice is sufficient. Apart from live lessons, students prefer to upload asynchronous video recordings to the system (57.1%). This finding shows that students want to reach more information for accounting lessons apart from live lessons. Students stated that it is necessary to make face-to-face make-up programs for accounting courses in the post-pandemic period (47.2%).

64% of the students have not participated in any accounting course with a face-to-face teaching method before. 36% of them completed some of the courses through face-to-face teaching and some of them through distance education. 77% of the students stated that they wanted to take accounting courses with face-to-face teaching method. This rate can be interpreted as the distance education method being insufficient in accounting courses.

When the distribution of the views of the students who take accounting courses with different methods on the conduct of accounting courses is examined, it is seen that the majority of the students prefer face-to-face teaching. However, the majority of the students (82 students) who have never participated in face-to-face teaching have preferred this method even though they do not know the differences between face-to-face teaching yet. When the reasons for this situation are examined, it is seen that the two most important reasons are "Staying away from social environments where face-to-face relations are established" and "Facing technical problems".

It was determined that the perceptions of the students towards the accounting courses conducted by the distance education method, which was measured using a 5-point Likert type scale, were moderate but close to negative. A significant number of students state that technology meets the skills needed in the distance education process and they have the opportunity to learn at their own pace independently from other students. On the other hand, students do not think that distance education can replace the face-to-face teaching model in the future of accounting courses.

CONCLUSION AND IMPLICATION

During the pandemic process, education-teaching activities continued with the emergency structured distance education method in higher education. This process could be carried out more effectively with the improvement of the infrastructures of the universities as a result of the feedback received from the faculty members and students. Despite the experiences gained and the improvements made in the distance education method, it has been determined that the negative perceptions of the students towards the process continue.

It is thought that there may be some social, psychological, economic, and technical reasons why students prefer face-to-face teaching techniques instead of distance education. It is considered that the students may have preferred the face-to-face teaching method due to reasons such as not being accustomed to being taught in isolation from social environments, being deprived of peer learning processes, not getting enough support from the instructor and faculty management, and inability to produce instant solutions to technical problems. From an economic point of view, it is thought that the distance education method may be more reasonable, especially for students coming to the university from other cities. However, considering the social, psychological, and technical reasons, it can be stated that it is reasonable for students to prefer face-to-face teaching.

1. GİRİŞ

2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan şehrinde yeni tip koronavirüs (Covid-19) ortaya çıkmış ve tüm tedbirlere rağmen Çin sınırlarını aşarak küresel çapta bir sorun haline gelmiştir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), yayılım hızı son derece tehlikeli olan yeni tip koronavirüs nedeniyle 11 Mart 2020 tarihinde salgını "pandemi" olarak ilan ederek dünya ülkelerini salgınla savaşmaya davet etmiştir. Virüsün Avrupa'da ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yayılmaya başlamasıyla birlikte gelişmiş ülkelerde bile sağlık sisteminin aşırı yüklenmesi nedeniyle hükümetler çok sıkı tedbirler almak zorunda kalmışlardır. Tam kapanmaya kadar varan tüm bu tedbirler, hayatın normal akışını da şüphesiz bozmuştur.

Eğitim-öğretim faaliyetleri, yöneticilerin vatandaşlarına sürekli olarak sunma çabasında olmalarına rağmen zaman zaman bazı olağanüstü durumlarda kesintiye uğramaktadır (Ivanov & Cvetković, 2014; Onigbinde, 2018; Çayak, 2021). Milyonlarca insanın hayatını tehdit eden ve yaşama alışkanlıklarını büyük ölçüde değiştiren Covid-19 pandemisi de bu olağanüstü durumlardan birisi olarak ortaya çıkmıştır. İnsanların sosyal hayatın bir parçası olarak fiziksel anlamda en fazla ve yakın ilişkili oldukları yerlerden biri olan okullar da pandemi sürecinde birçok ülkede geçici olarak kapalı tutulmuştur. Ülkemizde de zaman zaman öğrenciler yüz yüze eğitime devam etmek üzere okullara geri dönmüş olsalar bile ilk ve orta öğretim kurumlarında eğitim-öğretim döneminin büyük bir kısmı, yükseköğretimde ise tamamı uzaktan öğretim yöntemi ile yürütülmek zorunda kalmıştır. Ancak, iletişim imkanlarının son derece ilerlemiş olduğu günümüzde uzaktan öğretim yöntemi yüz yüze öğretim yöntemi yapılamaması nedeniyle ortaya çıkan olumsuzlukları önemli ölçüde azaltabilmiştir. Çok çeşitli iletişim programları aracılığı ile öğrenen ve öğretmenin aynı ortamda olma zorunluluğu ortadan kalkmış ve öğrencilerin derslerini senkron ya da asenkron şekilde takip edebilmeleri mümkün hale gelmiş ve yaygınlaşmıştır (Abrami ve diğerleri, 2011; Çayak, 2021). Yüz yüze eğitim yöntemine göre teşkilatlanmış olan üniversiteler de Covid-19 pandemisi ile birlikte meydana gelen krizin yönetilmesi amacıyla Yükseköğretim Kurumunun talimatları doğrultusunda hızla tedbirler almış ve kriz durumunda uygulamaya konulan, kriz durumu sona erdiğinde önceden yürütülen yüz yüze formuna dönecek olan tamamen uzaktan öğretim yöntemlerinin kullanılması olarak tanımlanan acil yapılandırılmış uzaktan öğretim yöntemini kullanmaya başlamışlardır (Keskin & Özer Kaya, 2020). Acil yapılandırılmış uzaktan öğretim yönteminin uygulanması son derece hızlı bir şekilde başladığından üniversitelerin uzaktan öğretim altyapılarını tesis ederek geliştirmeleri ve ortaya çıkan teknik problemleri çözerek nispeten sorunsuz bir sistem kurmaları zaman almıştır. Ayrıca, hızlı geçiş sürecinde öğrencilerin uzaktan öğretim gereksinimlerine ve uygulamalarına ayak uydurmaları da problem teşkil etmiş bu konuda pedagojik anlamda değerlendirmeler yapma imkanı da olmamıştır (Iyer ve diğerleri, 2020; Keskin & Özer Kaya, 2020). Pandemi sürecinin uzaması üniversitelerde eğitim-öğretim faaliyetlerinin uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülmesi sürecinin de uzamasına neden olmuştur. Sürecin

uzaması, hem üniversitelerin uzaktan öğretimle ilgili altyapı ve deneyimlerini artırmalarını sağlamış hem de öğrencilerin sürece adapte olarak acil döneme nazaran daha verimli bir eğitim-öğretim süreci geçirmelerini mümkün kılmıştır.

Bu çalışmanın amacı, muhasebe dersleri özelinde uzaktan öğretim sürecine yönelik öğrenci algılarını tespit etmektir. Özellikle acil yapılandırılmış uzaktan öğretim sürecinin akabinde üniversitelerin ve nispeten öğrencilerin deneyim kazanmaları sonucunda uzaktan öğretime yönelik öğrenci algılarında değişiklik olabileceği düşüncesi bu çalışmanın temel motivasyonunu ifade etmektedir. İfade edilen amaca ulaşabilmek için Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin farklı bölümlerinde öğrenim gören lisans öğrencilerinden oluşan örneklemden yapılandırılmış anket formu ile veri toplanmış ve analiz edilmiştir. Anket formunun uygulanabilmesi için Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun 22.01.2021 tarih ve 01/11 protokol numaralı onayı alınmıştır. Örnekleme alınacak öğrencilerin seçimi yapılırken muhasebe dersini hem yüz yüze öğretim yöntemiyle hem de uzaktan öğretim yöntemiyle almış öğrencilerin yanında sadece uzaktan öğretim yöntemiyle almış olan öğrencilerin de katılımcı olması sağlanmıştır. Analiz sonuçları, muhasebe dersi alan öğrencilerin önemli ölçüde yüz yüze öğretimi tercih ettiklerini ve uzaktan öğretim süreci tamamlandıktan sonra yüz yüze telafi programlarının yapılmasını istediklerini ortaya koymuştur. Öğrencilerin uzaktan muhasebe derslerine yönelik algılarının genel olarak ortalamanın altında olduğu, bir başka ifade ile uzaktan muhasebe öğretimine olumsuz yaklaştıkları tespit edilmiştir. Bunun yanında, daha önce yüz yüze öğretim yöntemine katılan öğrenciler ile katılmayan öğrencilerin uzaktan muhasebe öğretimine yönelik algılarının da farklılaştığı tespit edilmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR

Hızlı teknolojik gelişmelerin insan yaşamının her alanında meydana getirdiği değişimler eğitim süreçlerinin de yeniden yapılandırılması gerekliliğini beraberinde getirmiştir. Bilgisayar donanım ve yazılımlarının gelişmesi, internet tabanlı teknolojilerin hayatın vazgeçilmez unsuru haline gelmesi zaman ve mekana bağımlı olarak yürütülmekte olan geleneksel öğretim süreçlerinin alternatiflerinin ortaya çıkmasının ve yoğun bir şekilde kullanılmasının önünü açmıştır. Geleneksel öğretim süreçlerinin en önemli alternatiflerinden biri de uzaktan öğretim sistemidir (Tuncer & Taşpınar 2008; Serçemeli & Kurnaz 2020).

Uzaktan öğretim, öğrencilerin zaman ve mekân anlamında herhangi bir kısıtlama olmaksızın öğretim gördüğü, öğretim süreçlerinin etkileşimli teknolojik sistemler yardımıyla çoğunlukla yazılım tabanlı olarak yürütüldüğü, yapılandırılmış bir öğretim olarak tanımlanmaktadır (Simonson ve diğerleri, 2003; Çaylak 2021). Yüz yüze öğrenme yönteminin hem zaman hem de mekan kısıtlamalarına bağlı olması, uzaktan öğretim yönteminin öğrenenler açısından daha ekonomik olması ve özellikle öğretim süreciyle

çalışma hayatını bir arada yürütmek zorunda olan öğrenciler tarafından tercih ediliyor olması uzaktan öğretim yönteminin hızlı bir şekilde yaygınlaşmasını ve gelişmesini sağlamıştır. Sahip olduğu avantajlar, uzaktan öğretim sisteminin eğitim-öğretim süreçlerini bir bütün olarak değiştirme gücünün olduğunu göstermektedir (Akgün, 2020). Sosyal medya araçları, bulut depolama teknolojileri, senkron ve asenkron iletişim araçları vb. uygulamalar uzaktan öğretimin hem öğrenciler hem de öğretmenler için yaygın hale gelmesini sağlamış; öğrencilerin farklı bilim alanlarında kazanımlar elde etmek suretiyle bilgi ve yeteneklerini artırmalarına, öğretmenler ile etkili iletişim kurmalarına ve kendi yeteneklerine uygun düzeyde öğretim almalarına imkan tanımıştır (Çayak, 2021). Ancak, teknolojik gelişmelerin sunduğu imkanlar uzaktan öğretim sürecinin yaygınlaşmasını sağlasa da yöntemin etkinliğini garanti etmemektedir (Akgün, 2020). Bunun yanında, uzaktan öğretimin öğretim süreçlerindeki öğrenci rolünü daha merkezi hale getirmesi öğrenciler üzerindeki sorumluluğu ve işyükünü de artırmıştır.

Sahip olduğu avantajların yanında yüz yüze eğitimle karşılaştırıldığında bazı önemli eksikliklerinin de bulunmasına rağmen uzaktan öğretim dünya ülkelerinin tamamını etkileyen Covid-19 salgınının neden olduğu pandemi döneminde eğitim-öğretim faaliyetlerinin sürdürülebilmesi anlamında kurtarıcı bir rol üstlenmiştir (Çayak, 2021). Ülkemizde de salgının hızla yoğunlaşması neticesinde yükseköğretim kurumlarında yüz yüze yöntemle yürütülen eğitim-öğretim faaliyetleri durdurulmuş, 2020 yılı bahar dönemi ile birlikte Yükseköğretim Kurulu (YÖK) kararı ile tüm üniversiteler uzaktan öğretim yöntemine geçiş yapmışlardır. Birçok üniversite tarafından pandemi öncesi dönemde de kullanılan uzaktan öğretim yöntemleri altyapısı varolsun ya da olmasın bütün üniversitelerde “acil yapılandırılmış uzaktan öğretim” yapılandırmasıyla sürecin gereklerine uygun çözümleri içerecek şekilde uygulanmaya başlamıştır. Acil yapılandırılmış uzaktan öğretim, en başından beri planlanan ve çevrimiçi olacak şekilde tasarlanan uzaktan öğretim sürecinin aksine, kriz koşulları nedeniyle öğretim hizmeti sunumunun yüz yüze öğretime alternatif yöntemlerle yapıldığı, şartların gerektirdiği aciliyet sona erdiğinde yüz yüze öğretim yöntemine dönmek koşuluyla tamamen uzaktan öğretim çözümlerinin kullanılmaya başlandığı eğitim-öğretim modelini ifade etmektedir (Hodges ve diğerleri, 2020; Keskin & Özer Kaya, 2020). Altyapılarını büyük çoğunlukla yüz yüze öğretim yöntemine göre yapılandırmış olan üniversiteler özellikle 2020 yılı bahar döneminde acil yapılandırılmış uzaktan öğretim yönteminin yürütülmesi sürecinde bazı sorunlar yaşamıştır. Ancak, tamamı uzaktan öğretim yöntemiyle tamamlanan 2020-2021 eğitim-öğretim yılı, bu sorunların büyük ölçüde aşıldığı ve daha verimli bir öğretim sürecinin yaşandığı dönem olmuştur.

Uzaktan öğretim yönteminin muhasebe eğitiminde kullanılmasını konu edinen uluslararası ve ulusal birçok çalışma bulunmaktadır. Çalışmaların bazıları pandemi süreci öncesinde yapılmıştır ve acil durum uzaktan öğretim uygulamalarından ziyade normal dönem uzaktan öğretim sisteminin muhasebe eğitiminde kullanılması ile ilgili çalışmalardır. Bununla birlikte, acil yapılandırılmış uzaktan öğretim dönemini araştıran çalışmalar da mevcuttur.

Çiçekdağı ve diğerleri (2013), Selçuk Üniversitesi, Pazarlama ve Muhasebe bölümünde öğretim gören önlisans öğrencilerinin uzaktan öğretim sistemine yönelik algılarını ve uzaktan öğretim sisteminin imajını ortaya koymayı planladıkları çalışmada, uzaktan öğretim ile yüz yüze öğretim arasında kapsam yönünde anlamlı bir fark olduğu ve yöntemler arasında muhasebe eğitiminin kalitesinin farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır.

Uyar ve diğerleri (2014), uzaktan öğretim veya yüz yüze öğretim yöntemiyle yürütülen muhasebe dersleri arasındaki farkı ve yöntemlerin öğrenci başarısı üzerindeki etkisini tespit etmek amacıyla yapmış oldukları çalışmada, maliyet muhasebesi dersi yüz yüze yöntem ile öğrencilere aktarılmış ve öğrencilerin sınav performansı belirlenmiştir. Yapılan karşılaştırma neticesinde yüz yüze öğretim yönteminin muhasebe derslerinde uzaktan öğretim yöntemine nazaran öğrenci performansını artırdığı ortaya koyulmuştur.

Rooyen (2015), bir uzaktan öğretim kurumu olan Güney Afrika Üniversitesinde muhasebe öğretimi alan öğrenciler ve muhasebe öğretimi veren akademisyenler üzerinde yapmış olduğu çalışmada, sosyal medya ve teknoloji araçlarının muhasebe öğretimi ve öğrenimi üzerinde olumlu etkiler doğurabileceği sonucuna ulaşmıştır.

Akgün (2020), e-öğrenme sistemini kullanan bir yükseköğretim kurumu olan Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Yönetimi bölümü öğrencilerinin uzaktan öğretim yöntemiyle muhasebe öğrenimi sürecine yönelik görüşlerini incelemiştir. Araştırma sonucunda elde edilen öğrenci görüşlerine göre, uzaktan muhasebe öğretimi maliyet avantajı sağlamakta, ayrıca standartlaştırılmış bir öğretim programı sunmaktadır. Öğrencilere göre, uzaktan öğretim yöntemi, sahip olduğu bu avantajlara rağmen muhasebe öğretiminde yüz yüze öğretim yönteminin yerini alamayacaktır.

Serçemeli ve Kurnaz (2020), pandemi döneminde muhasebe derslerini uzaktan öğretim yöntemiyle alan öğrencilerin genel olarak uzaktan öğretim yöntemine yönelik bakış açıları, uzaktan öğretim sisteminin gerektirdiği teknolojik yeteneklere ilişkin yeterlilikleri ve özel olarak uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülen muhasebe derslerine ilişkin algı ve görüşlerini belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma neticesinde; öğrencilerin uzaktan öğretim sistemine yönelik bakış açılarının olumsuz olduğu, kendilerini uzaktan öğretim sistemini sürdürmek için yeterli teknolojik yeterliliğe sahip olarak gördükleri, uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülen muhasebe derslerinin esnek öğretim imkanları, maliyet tasarrufu, ders tekrarı gibi olumlu katkılar sunduğu, ancak internet altyapısı ve üniversite tarafından kullanılan uzaktan öğretim sisteminin yetersizliği, öğretici ile yetersiz etkileşim ve sosyal anlamda yalıtılmışlık hissiyatı gibi nedenlerle olumsuz olarak algılandığı tespit edilmiştir.

Karyağdı ve Yolci (2021) çalışmalarında, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Meslek Yüksekokulu ile Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümü öğrencilerinin hem genel olarak uzaktan öğretim sürecine hem de uzaktan öğretim yönteminin

muhasabe derslerinde kullanılmasına yönelik algılarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Çalışmada yapılan analizler neticesinde, öğrencilerin muhasabe derslerinin uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülmesine yönelik algılarının olumsuz olduğu ve muhasabe öğretim sürecinde büyük çoğunlukla yüz yüze öğretimi tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Tuğay (2021), pandemi döneminde üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretim sistemine genel bakış açılarını ve uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülen muhasabe derslerine yönelik değerlendirmelerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma neticesinde, uzaktan muhasabe derslerine yönelik memnuniyet düzeyinin bölümlere göre farklılaşırken cinsiyet ve öğrenim türüne göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, uzaktan öğretim sistemine yönelik genel memnuniyet düzeyinin uzaktan muhasabe derslerine yönelik memnuniyet üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ünsal (2021), pandemi döneminde uygulanan uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülen muhasabe öğretiminin ZOGA (SWOT) analizini yapmıştır. Çalışma sonucunda, uzaktan muhasabe öğretiminin yüz yüze öğretime nazaran zaman, mekan ve ulaşım gibi kavramlar açısından tasarruf sağlamak suretiyle bir esnekliği beraberinde getirdiği, ancak yeterli motivasyonu ve etkileşimi sağlayamadığı, aktif öğrenmeyi engellediği, sınav güvenliği açısından yetersiz olduğu ve dolayısıyla fırsat eşitliği yaratamadığı tespit edilmiştir.

Ebaid (2021), Suudi üniversitelerindeki muhasabe öğrencilerinin çevrimiçi ya da yüz yüze yapılan sınavlarda kopya çekilmesine ilişkin algılarını karşılaştırmayı amaçladığı çalışmada, öğrencilerin çevrimiçi sınavlarda kopya çekmenin yüz yüze sınavlara göre daha kolay olduğunu düşündüklerini ortaya koymuştur. Çalışma sonucunda, muhasabe eğitimi alan öğrencilerin geleceğin muhasabe meslek mensupları olduğu ve muhasabe mesleğinin yüksek etik standartları gerektirdiği, dolayısıyla daha kolay kopya çekilebilen çevrimiçi sınavlardan ziyade yüz yüze sınavların tercih edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Literatür incelendiğinde, çalışmaların büyük çoğunluğunun pandemi nedeniyle yükseköğretim kurumlarında öğretimin acil olarak durdurulduğu 2019-2020 öğretim yılı bahar yarıyılında uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülen muhasabe derslerine yönelik algılar, beklentiler ve bakış açıları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Söz konusu dönem, yükseköğretim kurumlarının altyapı anlamında uzaktan öğretim sistemine tam olarak hazır olmadığı bir dönemi ifade etmektedir. Dolayısıyla, bu dönemde yapılan çalışmaların sistemin altyapı yetersizliklerinden ötürü olumsuz öğrenci algılarını da beraberinde getirebileceği düşünülmüş ve bu çalışmada yükseköğretim kurumlarının uzaktan öğretim sistemine yönelik tecrübelerinin nispeten arttığı 2020-2021 öğretim yılı bahar yarıyılı dönem olarak seçilmiştir. Bu sayede, diğer çalışmalardan farklı olarak muhasabe derslerini hem yüz yüze hem de uzaktan öğretim yöntemiyle alan öğrenciler ile sadece uzaktan öğretim yöntemiyle alan öğrencilerin algı karşılaştırmasının da yapılması amaçlanmıştır.

3. METODOLOJİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Muhasebe dersi, literatürde farklı birçok yayında belirtildiği ve deneyimlerin işaret ettiği doğrultuda İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri için her zaman ön yargılı olarak yaklaşılan, yaygın öğrenci kanaatine göre diğer derslere nazaran zor anlaşıldığı ifade edilen bir ders olmuştur. Özellikle, Muhasebe I vb. derslerde dersin ilk haftalarında öğrencilere aktarılmaya çalışılan temel muhasebe mantığının anlaşılmasının zorlayıcı olduğu öğrenciler tarafından her zaman dile getirilen bir husustur. Bu bağlamda, muhasebe eğitim-öğretimini yürüten öğretim elemanlarının özellikle dersin ilk kısımlarında öğrencilerle yoğun bir interaktivite içinde olmaları, öğrencileri her fırsatta öğretimin katılımcısı haline getirmeleri son derece önemlidir. Yüz yüze öğretim ortamında bile zaman zaman zorlukların yaşandığı öğrenci katılımı, uzaktan öğretim sisteminde daha zor bir hal alabilir. Uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülen muhasebe derslerinde öğrencilerin yaşadıkları sorunların tespit edilmesi, öğrencilerin beklentilerinin ortaya konulması ve bu beklentiler doğrultusunda uzaktan öğretimin yapılandırılması ifade edilen durum nedeniyle önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin Covid-19 salgınının yol açtığı pandemi döneminde üniversitelerde uzaktan öğretim yöntemi ile yürütülen muhasebe derslerine yönelik algı ve tutumlarını tespit etmektir. Pandemi sürecinin başladığı ve üniversitelerde yüz yüze eğitime ara verildiği dönemin başlangıcında acil olarak uygulanmaya başlanan sonrasında ise hem Yükseköğretim Kurumunun hem de üniversitelerin iyileştirme çabaları ile şekillenen uzaktan öğretim sürecinde muhasebe derslerinin yürütülmesine ilişkin öğrenci görüşleri ve öğrencilerin uygulamada yaşadıkları sorunların tespiti; özellikle muhasebe derslerini hem yüz yüze hem de uzaktan öğretim yoluyla alan öğrencilerle sadece uzaktan öğretimle alan öğrenciler arasında görüş, tutum ve algı anlamında bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi çalışmada incelenecek sorular olarak ifade edilebilir.

3.2. Araştırmanın Yöntemi, Evreni ve Örneklem

Bu çalışma, yapılandırılmış anket formu aracılığı ile veri elde edilmesi ve bu verilerin analiz edilmesine dayalı keşifsel bir araştırmadır. Anket formu ile toplanan veriler SPSS istatistik paket programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Araştırmada analiz edilecek verilerin toplanması için literatürde yapılmış çalışmalara dayalı olarak araştırmacı tarafından yapılandırılan ve 3 bölümden oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Anket formunun birinci kısmında, Keskin ve Özer Kaya (2020) tarafından yapılan çalışmada kullanılan sorulardan hareketle araştırmacı tarafından uyarlanan ve öğrencilerin uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülen muhasebe derslerine yönelik algılarını ölçmek üzere 4 başlık altında toplanan 5’li Likert tipi yanıtları içeren 18 soru bulunmaktadır. Söz konusu 18 soru “Etkinlik ve Gelecekte Uzaktan Eğitim (6 soru)”, “Sorumluluk ve İşyükü (5 soru)”, “İletişim (3 soru)” ve “Kendini Geliştirme (4 soru)” başlıkları altında ifade edilmiştir. Anketin ikinci kısmında, Serçemeli ve Kurnaz

(2020) tarafından yapılan çalışmada kullanılan bazı sorulardan yararlanılarak yapılandırılan ve öğrencilerin uzaktan öğretim ile ilgili genel özelliklerini, uzaktan muhasebe eğitimi ile ilgili tercih ve beklentilerini tespit etmeyi amaçlayan 14 soru bulunmaktadır. Anketin son kısmında ise öğrencilerin demografik özelliklerinin tespitine yönelik sorular yer almaktadır.

Çalışmada elde edilen verilerin analizi için farklı istatistik analizler kullanılmıştır. Likert tipi sorulardan hareketle öğrenci tutum ve algı düzeyini ortaya koymak için soru ortalamaları ve standart sapmaları kullanılmıştır. Uzaktan öğretim süreci ve muhasebe dersinin uzaktan yöntemle yürütülmesine ilişkin soruların analizi için frekans analizinden ve çapraz tablolardan yararlanılmıştır. Ayrıca, demografik özellikler anlamında öğrenci algı ve tercihlerinde bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak üzere farklılık analizlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın kapsamını, 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin farklı bölümlerinde öğretim gören birinci ve ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Sadece ilk iki sınıf öğrencilerinin evren olarak belirlenmesindeki amaç, muhasebe derslerini söz konusu öğrencilerden bir kısmının (ikinci sınıflar) hem yüz yüze hem uzaktan öğretim yöntemiyle, diğer kısmının ise (birinci sınıflar) sadece uzaktan öğretim yöntemiyle almış olmasıdır. Bu sayede, iki grup arasında algı ve bakış açısı anlamında bir farklılık olup olmadığı tespit edilebilecektir. Belirtilen dönemde, evreni oluşturan öğrenci sayısı öğrenci bilgi sisteminden 446 olarak tespit edilmiştir. Anket formunu içeren Google Forms linki öğrencilere uzaktan eğitim dersleri esnasında çevrimiçi olarak gönderilmiş ve gönüllü olarak çalışmaya katılmak isteyen 161 öğrenciden uygun geri dönüş alınmıştır. Bu çerçevede, örneklemin %95 güven seviyesinde ve yaklaşık %6 hata payı ile evreni temsil ettiği söylenebilir (<https://www.openepi.com/SampleSize/SSPropor.htm>).

3.3. Araştırmanın Bulguları

3.3.1. Demografik Özellikler ile İlgili Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1’de sunulmuştur. Buna göre, öğrencilerin, %79’u kadın, %21’i ise erkeklerden oluşmaktadır. Öğrenciler, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin Bankacılık ve Finans (%16), İktisat (%16), Sağlık Yönetimi (%36), Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (%7) ve Sosyal Hizmet (%25) bölümlerinde eğitim görmektedir. Öğrencilerin Genel Ağırlıklı Not Ortalamaları (GANO) incelendiğinde büyük çoğunluğunun 4’lük sistem üzerinden 2,51-3,00 (%35,4) ve 3,01-3,50 (%31,7) not aralığında yer aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		N	%
Cinsiyet	Kadın	127	78,9
	Erkek	34	21,1
	Toplam	161	100
Bölüm	Finans ve Bankacılık	26	16,1
	İktisat	26	16,1
	Sağlık Yönetimi	58	36,0
	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	11	6,8
	Sosyal Hizmet	40	24,8
	Toplam	161	100
Genel Ağırlıklı Not Ortalaması (GANO)	2,00'den az	8	5,0
	2,00-2,50	28	17,4
	2,51-3,00	57	35,4
	3,01-3,50	51	31,7
	3,50'den fazla	17	10,6
	Toplam	161	100

Tablo 2’de sunulan uzaktan eğitim imkanları ile ilgili demografik özellikler çalışmanın önemli verilerinden birisini oluşturmaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim İmkanlarıyla İlgili Demografik Özellikleri

Sorular	Yanıtlar	N	%
Yaşadığınız yer aşağıdakiler hangisidir?	Köy	47	29,2
	İlçe	37	23,0
	İl	49	30,4
	Büyükşehir	28	17,4
	Toplam	161	100
İnternete istediğiniz zaman bağlanabilme imkânınız var mı?	Evet	112	69,6
	Hayır	49	30,4
	Toplam	161	100
Uzaktan eğitime katılmak için bilgisayar kullanıyor musunuz?	Evet	106	65,8
	Hayır	55	34,2
	Toplam	161	100
Uzaktan eğitime katılmak için akıllı telefon kullanıyor musunuz?	Evet	145	90
	Hayır	16	10
	Toplam	161	100
Uzaktan eğitim muhasebe derslerini hangi sıklıkla takip ediyorsunuz?	Ayda 1 kere	17	10,6
	Hergün 1 kere	16	9,9
	Günde 1’den fazla	9	5,6
	Haftada 1 gün	75	46,6
	Haftada 1 günden fazla	44	27,3
	Toplam	161	100

Tablo 2’de ifade edilen bulgulara göre, internet olanaklarını ortaya koyması anlamında öğrencilerin yaşadığı şehir incelendiğinde öğrencilerin köy (%29,2), ilçe (%23), il (%30,4) ve büyükşehir (%17,4) arasında nispeten dengeli bir dağılım gösterdiği söylenebilir. Öğrencilerin yaklaşık %70’inin istedikleri zaman internete bağlanma imkanı olduğu görülmektedir. Öğrencilerin birçoğunun uzaktan eğitim

derslerini takip etmek için kendi bilgisayarını (%65,8) ve kendi akıllı telefonunu (%90) kullandıkları, ancak daha çok akıllı telefon tercih ettikleri ortaya konulmuştur. Ayrıca, öğrencilerin önemli bir kısmı uzaktan öğretim muhasebe derslerini haftada 1 gün (%46,6) ya da haftada 1 günden fazla (%27,3) takip ettikleri belirlenmiştir.

3.3.2. Uzaktan Muhasebe Dersine Yönelik Katılım, Tercih ve Beklentilere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin uzaktan öğretim muhasebe derslerinin işlenişine ilgili tercih ve beklentileri Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin Uzaktan Öğretim Muhasebe Derslerine Yönelik Tercih ve Beklentileri

Sorular	Yanıtlar	N	%
Uzaktan eğitim sürecinde muhasebe derslerinde canlı ders uygulaması (senkron ders) yapılıyor ise bu dersin süresi ne kadar olmalıdır?	0-15 dk.	3	1,9
	16-30 dk.	19	11,8
	31-45 dk.	49	30,4
	46-60 dk.	65	40,4
	61-75 dk.	20	12,4
	76-90 dk.	5	3,1
	Toplam	161	100
Uzaktan eğitim sürecinde muhasebe derslerinde canlı ders uygulaması (senkron ders) dışında dersin öğretim elemanı tarafından canlı olmayan (asenkron) video kayıtları yüklenmesini ister misiniz?	Evet	92	57,1
	Hayır	26	16,1
	Bazen	43	26,7
	Toplam	161	100
Covid-19 salgını bittikten sonra muhasebe dersleri için yüz yüze telafi programlarının yapılması gerekir mi?	Evet	76	47,2
	Hayır	45	28,0
	Kararsızım	40	24,8
	Toplam	161	100

Tablo 3'e göre öğrenciler uzaktan öğretim muhasebe derslerinin 46-60 dakika arasında (%40,4) olmasını tercih etmektedir. Bu süre, uzaktan öğretim sürecinde üniversitenin belirlediği minimum ders süresi olan 60 dakika ile uyumludur. Dolayısıyla, öğrenciler uygulamada geçerli olan ders süresinin yeterli olduğunu düşünmektedir şeklinde yorum yapılabilir. Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin canlı dersler dışında asenkron video kayıtlarının da Öğrenme Yönetim Sistemine (ÖYS) yüklenmesini tercih etmektedirler (%57,1). Bu bulgu, öğrencilerin muhasebe dersleri ilgili ile canlı dersler haricinde daha fazla bilgiye ihtiyaç duyduğu şeklinde değerlendirilebilir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%47,2) salgın sonrası dönemde muhasebe dersleri için yüz yüze telafi programları yapılmasının gerekli olduğunu ifade etmişlerdir.

Çalışmanın örneklemini oluşturulurken uzaktan öğretim sürecine yönelik algı ve tercih farklılıklarının tespit edilebilmesi amacıyla hem daha önce yüz yüze öğretim yöntemine göre muhasebe dersi almış olan, hem de muhasebe derslerini sadece uzaktan öğretim yöntemine göre almış olan öğrencilerin

seçilmesine dikkat edilmiştir. Tablo 4, öğrencilerin daha önce muhasebe dersini aldıkları yöntemi ve öğrencilerin yöntem tercihlerini ortaya koymaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Uzaktan Öğretim Muhasebe Dersi Alma ve Tercihlerine Yönelik Bulgular

Sorular	Yanıtlar	N	%
Muhasebe ile ilgili herhangi bir derse daha önce yüz yüze eğitim yolu ile katıldınız mı?	Evet	58	36,0
	Hayır	103	64,0
	Toplam	161	100
Muhasebe derslerinin yürütülmesine ilişkin hangi yöntemi tercih ederdiniz?	Uzaktan	37	23,0
	Yüzyüze	124	77,0
	Toplam	161	100

Tablo 4'e göre, öğrencilerin %64'ü daha önce yüz yüze öğretim yöntemiyle herhangi bir muhasebe dersine katılmamışlardır. %36'lık kısmı ise, 2019-2020 eğitim öğretim yılının bir kısmını yüz yüze öğretim yolu ile salgın sonrası gerçekleşen kapanma neticesinde bir kısmını ise uzaktan öğretim yolu ile tamamlamışlardır. Öğrencilerin muhasebe derslerinin yürütülmesine ilişkin tercihleri çalışmanın en önemli bulgularından birisidir. Buna göre, öğrencilerin %77'si muhasebe derslerini yüz yüze öğretim yöntemiyle almak istediklerini belirtmişlerdir. Bu oran, uzaktan öğretim yönteminin muhasebe derslerinde yetersiz kaldığı şeklinde yorumlanabilir.

Muhasebe derslerini farklı yöntemlerle alan öğrencilerin muhasebe derslerinin yürütülmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Farklı Yöntemlerle Öğretim Gören Öğrencilerin Tercihleri

Sorular/Yanıtlar	Muhasebe ile ilgili herhangi bir derse daha önce yüz yüze eğitim yolu ile katıldınız mı?		Toplam
	Evet	Hayır	
Muhasebe derslerinin yürütülmesine ilişkin hangi yöntemi tercih ederdiniz?	Uzaktan	21	37
	Yüzyüze	82	124
	Toplam	103	161

Tablo 5'te sunulan çapraz tablo daha önce yüz yüze öğretim yolu ile ders almış ve almamış olan öğrencilerin muhasebe dersinin yürütülmesinde hangi yöntemi tercih ettiklerini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu yüz yüze öğretimi tercih etmektedirler. Bununla birlikte, daha önce hiç yüz yüze öğretime katılmamış olan öğrencilerin büyük çoğunluğu (82 öğrenci) da henüz yüz yüze öğretimin farklılıklarını bilmemesine rağmen tercihlerini bu yöntemden yana kullanmışlardır. Bu durumun nedenleri incelendiğinde Tablo 6'daki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 6. Uzaktan Öğretim Muhasebe Derslerinin Sakıncaları

Sorular	Yanıtlar	N	%
Muhasebe derslerinin uzaktan eğitim yöntemiyle yapılmasının sakıncaları sizce aşağıdakilerden hangisi ya da hangileridir?	Her zaman internete ulaşamamak.	80	22,2
	Teknik sorunlarla karşılaşmak.	97	26,9
	Sosyallikten uzaklaşıp bireyselliğe yönelmek.	82	22,8
	Yüzyüze ilişkilerin kurulduğu sosyal ortamlardan uzak kalmak.	101	28,1
	Toplam	360	100

Öğrencilerin muhasebe derslerinde uzaktan öğretim yöntemini tercih etmemelerinin en önemli nedenlerinin ifade edildiği Tablo 6'ya göre, nedenler arasında dengeli bir dağılım olmakla birlikte en önemli ilk iki nedenin “Yüzyüze ilişkilerin kurulduğu sosyal ortamlardan uzak kalmak” ve “Teknik sorunlarla karşılaşmak” olduğu görülmektedir.

3.3.3. Uzaktan Muhasebe Derslerine Yönelik Öğrenci Algularına İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu kısmında öğrencilerin uzaktan öğretim yöntemi ile yürütülen muhasebe derslerine yönelik algılarının tespiti için uygulanan ölçeğin analiz bulgularına yer verilmiştir.

3.3.3.1. Güvenirlik Analizi ve Normallik Testi

Yapılandırılmış anketin güvenilirliğinin ortaya konulması için Cronbach's Alpha test istatistiği hesaplanmıştır. Öğrenci algılarının tespiti için 4 boyut altında toplanan 18 soruluk ölçeğin tüm sorularının güvenilirlik katsayısı %94 olarak hesaplanmıştır. Ankette yer alan sorulara ilişkin betimleyici istatistikler ve her bir boyutun güvenilirlik katsayıları ise Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Anket Sorularına İlişkin Betimleyici İstatistikler ve Güvenirlik Katsayıları

Etkinlik ve Gelecekte Uzaktan Eğitim	Sorular		Boyutlar		
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Güvenirlik
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimler yüz yüze eğitim kadar etkilidir.	2,4161	1,3160	2,6170	1,0883	0,87
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim alternatif bir çözümdür.	2,7205	1,3657			
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim uygulamaları daha yaygın hale gelmelidir.	2,6770	1,4688			
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimin yaygınlaşması toplum için yararlıdır.	2,6211	1,4445			
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimin yaygınlaşması yaşam boyu öğrenmeye olanak sağlar.	2,4596	1,4053			
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim gelecekte kaçınılmaz olacaktır.	2,8075	1,3807			

Tablo 7. Anket Sorularına İlişkin Betimleyici İstatistikler ve Güvenirlik Katsayıları (Devamı)

Sorumluluk ve İşyükü	Sorular		Boyutlar		
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Güvenirlik
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim sorumluluk duygusunu geliştirmektedir.	2,6522	1,44162	2,8360	1,0968	0,83
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim günlük program yapmama olanak tanır.	2,8882	1,38742			
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim belirtilen zamanda bilgi almama olanak tanır.	3,2050	1,39247			
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim özgüvenimi artırır.	2,5590	1,41353			
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim iş yükünü azaltır.	2,8758	1,43943			
İletişim	Sorular		Boyutlar		
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Güvenirlik
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimde öğretim elemanlarıyla rahatça iletişim kurabiliyorum.	3,2919	1,48172	3,2671	1,3027	0,87
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimde düşüncelerimi özgürce ifade edebiliyorum.	3,2733	1,47897			
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimde yeterli geribildirim alabiliyorum.	3,2360	1,41207			
Kendini Geliştirme	Sorular		Boyutlar		
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Güvenirlik
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimler araştırma yapmaya teşvik ediyor.	3,1366	0,81775	3,3390	0,9053	0,76
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim bireysel çalışmaya yönlendirerek takım çalışmalarını azaltır.	3,4783	1,27518			
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim kendi hızımda (başkalarına bağlı olmadan) öğrenmeme olanak tanır.	3,3789	1,16696			
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimde öğrendiğim bir konuyu çabuk unutuyorum.	3,3416	1,41026			
Tüm Sorular Güvenirlik Katsayısı (Cronbach's Alpha)					0,94

Anket boyutlarının her birinin güvenirlik katsayıları sosyal bilimler alanı için ölçeğin tutarlı olduğunu göstermektedir. Boyut ortalamaları incelendiğinde, ortalaması en yüksek boyutun “Kendini Geliştirme (3,3390)” boyutu olduğu anlaşılmaktadır. Kendini geliştirme boyutunda yer alan sorular çerçevesinde, öğrencilerin önemli bir kısmı uzaktan öğretim sürecinde teknolojinin gerektirdiği becerileri karşıladığını, diğer öğrencilerden bağımsız olarak kendi hızlarında öğrenme imkanına sahip olduklarını ifade etmektedirler. En yüksek ortalamaya sahip ikinci boyut 3,2671 ortalama ile “İletişim” olmuştur. Öğrencilerin birçoğu uzaktan öğretim süreci sayesinde öğretim elemanı ile daha rahat iletişim kurarak kendilerini daha kolay ifade edebildiklerini belirtmişlerdir. “Sorumluluk ve İşgücü” soru

grubunun 2,8360'lık ortalaması, muhasebe dersinde uzaktan öğretim sisteminin öğrencilere daha fazla iş yükü getirdiğini, öğrencilerin yüz yüze öğretime kıyasla daha az sorumluluk aldıklarını ortaya koymaktadır. Muhasebe derslerinde uzaktan öğretim sisteminin etkinliğini ve gelecekte ağırlıklı olarak kullanılacak sistem olacağını ifade eden “Etkinlik ve Gelecekte Uzaktan Eğitim” boyutu 2,6170 değer ile en düşük ortalamaya sahiptir. Öğrenciler, muhasebe dersinin geleceğinde uzaktan öğretimin henüz yüz yüze öğretim modelinin yerini alabileceğini düşünmemektedirler. Bir bütün olarak algılar incelendiğinde; öğrencilerin, uzaktan öğretim yöntemini daha çok iletişim imkanlarını artırdığı ve kendi kabiliyetleri ile yürütebilecekleri bir sistem olduğu için tercih edebilecekleri, ancak muhasebe dersleri için yüz yüze öğretimin yerini alamayacağı, yeterince etkin olmadığı, muhasebenin geleceğinde uzaktan öğretim yönteminin daha az tercih edileceği ve iş yükünü artıracığı; bununla birlikte, uzaktan muhasebe derslerinin en çok öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri anlamında katkı sağlayacağı yönünde bir algının olduğu ifade edilebilir.

Anket formundan elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediği yapılacak analizlerin tespit edilmesi için önem arz etmektedir. Likert tipi ölçeklerde verilerin normal dağılıp dağılmadığının tespiti için soruların basıklık ve çarpıklık değerleri incelenir. Her bir soruya ilişkin basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında olması durumunda verilerin normal dağıldığı ifade edilebilir (Tabachnick & Fidell 2013). Veri seti analiz edildiğinde basıklık ve çarpıklık değerlerinin belirtilen aralıkta olduğu, dolayısıyla verilerin normal dağıldığı ifade edilebilir. Bu nedenle, çalışmada parametrik testlerin kullanılması uygun görülmüştür.

3.3.3.2. Farklılık Analizleri

Çalışmanın önemli bulgularından birisi de daha önce yüz yüze öğretime katılmış öğrenciler ile katılmamış öğrencilerin uzaktan muhasebe öğretimine yönelik algılarında bir farklılık olup olmadığına ilişkin sonuçlardır. Veriler normal dağılım gösterdiği için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8’e göre, muhasebe ile ilgili herhangi bir derse daha önce yüz yüze öğretim yolu ile katılan öğrenciler ile katılmayan öğrencilerin uzaktan muhasebe öğretimine yönelik algılarında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Uzaktan muhasebe öğretimine yönelik algıların “Etkinlik ve Gelecekte Uzaktan Öğretim”, “Sorumluluk ve İşyükü” ve “İletişim” boyutları yüz yüze derslere katılım durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Daha önce yüz yüze derslere katılan öğrencilerin uzaktan muhasebe derslerine yönelik algıları muhasebe derslerini tamamen uzaktan öğretim yöntemiyle almış olan öğrencilerden ifade edilen boyutlar kapsamında anlamlı düzeyde daha düşüktür. “Kendini Geliştirme” boyutunda ise anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Her iki öğrenci grubu da uzaktan öğretim muhasebe derslerinin kendilerini geliştirme yönünde katkı sağlayacağını düşünmektedir.

Tablo 8. Derse Katılım Yöntemi – Uzaktan Muhasebe Derslerine Yönelik Algı Farklılık Analizi

DEĞİŞKEN	Muhasebe ile ilgili herhangi bir derse daha önce yüz yüze eğitim yolu ile katıldınız mı?	N	Ortalama	t	Sig.
Etkinlik ve Gelecekte Uzaktan Eğitim	Evet	58	2,3362	-2,496	0,014
	Hayır	103	2,7751		
Sorumluluk ve İşyükü	Evet	58	2,6069	-2,008	0,046
	Hayır	103	2,9650		
İletişim	Evet	58	2,9368	-2,452	0,015
	Hayır	103	3,4531		
Kendini Geliştirme	Evet	58	3,1681	-1,755	0,081
	Hayır	103	3,4272		

Öğrencilerin muhasebe derslerinin yürütülmesine ilişkin tercihleri ile uzaktan muhasebe öğretimine yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla da bağımsız örneklem t-testi yapılmış ve sonuçları Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Yöntem Tercihi – Uzaktan Muhasebe Derslerine Yönelik Algı Farklılık Analizi

DEĞİŞKEN	Muhasebe derslerinin yürütülmesine ilişkin hangi yöntemi tercih ederdiniz?	N	Ortalama	t	Sig.
Etkinlik ve Gelecekte Uzaktan Eğitim	Uzaktan	37	3,4955	6,219	0,000
	Yüzyüze	124	2,3548		
Sorumluluk ve İşyükü	Uzaktan	37	3,6811	5,873	0,000
	Yüzyüze	124	2,5839		
İletişim	Uzaktan	37	3,8649	3,276	0,001
	Yüzyüze	124	3,0887		
Kendini Geliştirme	Uzaktan	37	3,8176	3,861	0,000
	Yüzyüze	124	3,1895		

Tablo 9’a göre, muhasebe derslerinin yüz yüze yöntemle yürütülmesini tercih eden öğrenciler ile uzaktan yöntemle yürütülmesini tercih eden öğrencilerin uzaktan muhasebe öğretimine yönelik algılarında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Uzaktan muhasebe öğretimine yönelik algıların tüm boyutları muhasebe derslerinin yürütülmesine ilişkin öğrenci tercihlerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Muhasebe derslerinin uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülmesini tercih edeceğini ifade eden öğrencilerin algıları yüz yüze yöntemi tercih eden öğrencilerden doğal olarak daha yüksek olarak ortaya çıkmıştır.

4. SONUÇ

Pandemi süreci ile birlikte, yükseköğretimde uygulanmaya başlanan acil yapılandırılmış uzaktan öğretim yöntemi üniversitelerin öğretim elemanı ve öğrencilerden alınan geri bildirimler neticesinde

altyapılarını iyileştirmesi ile daha etkin uygulanan bir sürece evrilmiştir. Uzaktan muhasebe öğretimi de öğrenci görüşlerine dayalı olarak söz konusu süreçte başlangıca göre daha etkin yürütülebilmektedir. Ancak, yüz yüze öğretim yöntemi ile kıyaslandığında muhasebe öğretiminde uzaktan yöntem uygulanmasının sağladığı kolaylıklar yanında bazı eksiklik ve yetersizliklerinin bulunduğu gerçektir.

Öğrencilerin, özellikle acil yapılandırılmış uzaktan öğretim döneminin sonrasında uzaktan muhasebe öğretimine yönelik algılarının tespit edilmesinin amaçlandığı bu çalışmada, uzaktan öğretim yönteminde edinilen tecrübeye ve yapılan iyileştirmelere rağmen öğrencilerin olumlu algılarının hala ortalamanın altında olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler, uzaktan muhasebe öğretiminde daha çok kendi sahip oldukları teknoloji yeteneklerine ve uzaktan öğretimin sağladığı iletişim olanaklarına yönelik olumlu algılara sahiptir. Uzaktan muhasebe öğretiminin daha çok iş yükü getirdiği ve muhasebe öğretiminin geleceğinde yüz yüze öğretime göre daha az yer edineceğini düşünmektedirler.

Muhasebe dersi özelinde bir öğretim süreci değerlendirmesinin yapıldığı çalışmanın sonuçları eğitim bilimleri alanında uzman olan akademisyenler ile birlikte değerlendirildiğinde genel hatlarıyla öğrencilerin uzaktan öğretim yerine yüz yüze öğretim tekniğini tercih etmiş olmalarının bazı sosyal, psikolojik, ekonomik ve teknik nedenleri olabileceği ifade edilmiştir. Öğrencilerin özellikle sosyal ortamlardan uzak, izole bir şekilde öğretim görmeye alışık olmamaları, akran öğrenme süreçlerinden mahrum olmaları, çevrimiçi ortamlarda öğreticiden ve öğretim sürecinin diğer bileşenleri için fakülte yönetiminden yeteri kadar destek alamamaları, teknik aksaklıkların yaşanması durumunda anında çözüm üretilmemesi gibi nedenlerle uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülen derslerde kendilerini baskı altında hissettikleri, bu nedenle daha çok yüz yüze öğretim yöntemini tercih etmiş olabilecekleri değerlendirilmektedir. Ekonomik açıdan bakıldığında, özellikle diğer şehirlerden üniversiteye gelen öğrenciler için uzaktan öğretim yönteminin daha makul olabileceği ancak, sosyal, psikolojik ve teknik nedenler dikkate alındığında öğrencilerin yüz yüze öğretimi tercih etmelerinin makul karşılanabileceği ifade edilebilir.

Literatürde yer alan benzer çalışmaların (Tuğay, 2021; Kurnaz & Serçemeli, 2020) sonuçları ile karşılaştırma yapıldığında; acil dönem uzaktan öğretim uygulama aşamasında yapılan söz konusu çalışmalarda öğrencilerin muhasebe derslerinde uzaktan öğretim yönteminin kullanılmasına yönelik algılarının daha olumlu olduğu değerlendirilmiştir. Bu durumun, süreç ilerledikçe öğrencilerin yüz yüze öğretimin sunduğu imkan ve kazanımların daha fazla olduğunu fark etmelerinden veya üniversiteler arasındaki uzaktan öğretim uygulama farklarından kaynaklandığı söylenebilir.

Son olarak, yüz yüze öğretim yöntemi ile muhasebe dersi almamış olan öğrencilerin uzaktan öğretime yönelik olumlu algılarının daha yüksek olduğu da ifade edilebilir. İlgili öğrencilerin yüz yüze öğretim yöntemini tecrübe ettikten sonra algılarında nasıl bir değişikliğin ortaya çıkacağını incelemek gelecek çalışmaların konusu olabilir.

YAZARIN BEYANI

Bu çalışmada, Araştırma ve Yayın Etiğine uyulmuştur, çıkar çatışması bulunmamaktadır ve de finansal destek alınmamıştır.

Çalışmada kullanılan anket formunun uygulanması için Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun 22.01.2021 tarih ve 01/11 protokol numaralı izni alınmıştır.

AUTHOR'S DECLARATION

This paper complies with Research and Publication Ethics, has no conflict of interest to declare, and has received no financial support.

For the application of the questionnaire used in the study, the permission of Erzincan Binali Yıldırım University, Human Research Ethics Committee, dated 22.01.2021 and protocol number 01/11 was obtained.

KAYNAKÇA

- Abrami, P.C., Bernard, R.M., Bures, E.M., Borokhovski, E. & Tamim, R.M. (2011). Interaction in Distance Education and Online Learning: Using Evidence and Theory to Improve Practice. *Journal of Computing in Higher Education*, 23(2-3), 82-103.
- Akgün, A.İ. (2020). COVID-19 Sürecinde Acil Durum Uzaktan Eğitimi Yoluyla Verilen Muhasebe Eğitimine Yönelik Öğrenci Görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 208-236.
- Çayak, S. (2021). Covid-19'un Eğitim Sürecine Etkileri: Karantina Günlerinde Veli Olmak. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(44), 204-229.
- Çiçekdağı, M., Tekin, E. & Tekin, M. (2013, Kasım 1-3). *Uzaktan Eğitim Algısı ve İmajı: Selçuk Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama*. Ulusal Uzaktan Eğitim ve Teknolojileri Sempozyumu, Konya, 81-91.
- Ebaid, I.E.S. (2021). Cheating among Accounting Students in Online Exams during Covid-19 Pandemic: Exploratory Evidence from Saudi Arabia. *Asian Journal of Economics, Finance and Management*, 4(1), 9-19.

<https://www.openepi.com/SampleSize/SSPropor.htm>. (Erişim Tarihi: 21.07.2021).

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T. & Bond, A. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching And Online Learning. *Educause Review*, <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning> (Erişim Tarihi 15.12.2021).

Ivanov, A. & Cvetković, V. (2014). The Role of Education in Natural Disaster Risk Reduction. *Horizons- International Scientific Journal*, 16, 115-131.

Iyer, P., Aziz, K. & Ojcius, D.M. (2020). Impact of Covid-19 on Dental Education in The United States. *Journal of Dental Education*, 84(6), 718-722.

Karyağdı, N.G. & Yolci, M. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinde Muhasebe Derslerinin Uzaktan Eğitimle Verilmesine Yönelik Bir Çalışma: Ağrı İbrahim Çeçen ve Bitlis Eren Üniversitesinde Bir Araştırma. *Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 237-257.

Keskin, M. & Özer Kaya, D. (2020). Covid-19 Sürecinde Öğrencilerin Web Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.

Onigbinde, L. (2018). *The Impacts of Natural Disasters on Educational Attainment: Cross-Country Evidence from Macro Data*, [Master's Theses, The University of San Francisco].

Serçemeli, M. & Kurnaz, E. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Öğrencilerin Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Bakış Açıkları Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53.

Simonson, M., Smaldino, S., Albright, M. & Zvacek, S. (2003). *Teaching and Learning at a Distance Foundations of Distance Education* (7th ed.). Information Age Publishing, North Carolina, USA.

Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (sixth ed.), Pearson, Boston.

Tuğay, O. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Covid-19 Sürecinde Uzaktan Eğitimle Almış Oldukları Muhasebe Dersleri ile İlgili Bakış Açıkları Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 23(2), 380-396.

Tuncer, M. & Taşpınar, M. (2008). Sanal Ortamda Eğitim ve Öğretimin Geleceği ve Olası Sorunlar. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 125-144.

Uyar, S., Okutmuş, E. & Ergül, A. (2014, Nisan 23-27). *Uzaktan Muhasebe Eğitimi ile Yüz Yüze Muhasebe Eğitiminin Karşılaştırmalı Performans Ölçümü ve Bir Uygulama*. XXXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya, 71-93.

- Ünsal, Ö.Ü.A. (2021). COVID 19 Pandemi Döneminde Çevrimiçi Muhasebe Eğitiminin ZOGA Analizi. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences*, 7(13), 451-470.
- Van Rooyen, A. (2015). Distance Education Accounting Students' Perceptions Of Social Media Integration. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 176, 444-450.

Ek 1. Yapılandırılmış Anket Formu

Değerli öğrenciler,

Bu anket formu uzaktan öğretim yöntemiyle yürütülen muhasebe derslerine yönelik algılarınızı, tercihlerinizi ve beklentilerinizi ölçmek üzere oluşturulmuştur. Lütfen aşağıdaki sorulara uygun gördüğünüz cevapları işaretleyiniz.

ALGILARA İLİŞKİN SORULAR

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Etkinlik ve Gelecekte Uzaktan Eğitim					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimler yüz yüze eğitim kadar etkilidir.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim alternatif bir çözümdür.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim uygulamaları daha yaygın hale gelmelidir.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimin yaygınlaşması toplum için yararlıdır.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimin yaygınlaşması yaşam boyu öğrenmeye olanak sağlar.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim gelecekte kaçınılmaz olacaktır.					
Sorumluluk ve İşyükü					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim sorumluluk duygusunu geliştirmektedir.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim günlük program yapmama olanak tanır.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim belirtilen zamanda bilgi almama olanak tanır.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim özgüvenimi artırır.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim iş yükünü azaltır.					
İletişim					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimde öğretim elemanlarıyla rahatça iletişim kurabiliyorum.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimde düşüncelerimi özgürce ifade edebiliyorum.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimde yeterli geribildirim alabiliyorum.					
Kendini Geliştirme					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimler araştırma yapmaya teşvik ediyor.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim bireysel çalışmaya yönlendirerek takım çalışmalarını azaltır.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitim kendi hızımda (başkalarına bağlı olmadan) öğrenmeye olanak tanır.					
Muhasebe dersinde uzaktan eğitimde öğrendiğim bir konuyu çabuk unutuyorum.					

DEMOGRAFİK ÖZELLİK, TERCİK VE BEKLENTİLERE İLİŞKİN SORULAR

1. Cinsiyetiniz: Kadın Erkek
2. Bölümünüz:
3. Yaşadığınız Yer: Köy Kasaba İlçe İl Büyükşehir
4. Not Ortalamanız:
5. İnternete istediğiniz zaman bağlanabilme imkânınız var mı? Evet Hayır
6. Uzaktan eğitime katılmak için bilgisayar kullanıyor musunuz? Evet Hayır
7. Uzaktan eğitime katılmak için akıllı telefon kullanıyor musunuz? Evet Hayır
8. Uzaktan eğitim muhasebe derslerini hangi sıklıkla takip ediyorsunuz?
 Ayda 1 kere Hergün 1 kere Günde 1'den fazla
 Haftada 1 gün Haftada 1 günden fazla
9. Uzaktan eğitim sürecinde muhasebe derslerinde canlı ders uygulaması (senkron ders) yapıyor ise bu dersin süresi ne kadar olmalıdır?
 0-15 dakika 16-30 dakika 31-45 dakika
 46-60 dakika 61-75 dakika 76-90 dakika
10. Uzaktan eğitim sürecinde muhasebe derslerinde canlı ders uygulaması (senkron ders) dışında dersin öğretim elemanı tarafından canlı olmayan (asenkron) video kayıtları yüklenmesini ister misiniz?
 Evet Hayır Bazen
11. Covid-19 salgını bittikten sonra muhasebe dersleri için yüz yüze telafi programlarının yapılması gerekir mi?
 Evet Hayır Kararsızım
12. Muhasebe ile ilgili herhangi bir derse daha önce yüz yüze eğitim yolu ile katıldınız mı?
 Evet Hayır
13. Muhasebe derslerinin yürütülmesine ilişkin hangi yöntemi tercih ederdiniz?
 Uzaktan Yüzyüze
14. Muhasebe derslerinin uzaktan eğitim yöntemiyle yapılmasının sakıncaları sizce aşağıdakilerden hangisi ya da hangileridir?
 Her zaman internete ulaşamamak.
 Teknik sorunlarla karşılaşmak.
 Sosyallikten uzaklaşıp bireyselliğe yönelmek.
 Yüzyüze ilişkilerin kurulduğu sosyal ortamlardan uzak kalmak.